

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-265

21.3.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelsen – ikke reell eier – disp. – rettsvillfarelse – tidligere eiers forsikring – ikke i bruk.

Klager ble ilagt gebyr for perioden 14.5.21–3.6.21. Klager avviste at gebyret kunne ilegges, og anførte i hovedsak at han ikke var reell eier av kjøretøyet i den aktuelle gebyrperioden. Klager anførte også at det måtte gis dispensasjon for det ilagte gebyret grunnet klagers rettsvillfarelse, samt klagers økonomiske situasjon. Trafikkforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen og anførte at informasjonen i Motorvognregisteret måtte legges til grunn, altså at klager var eier av kjøretøyet i den aktuelle perioden. Foreningen fant at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon. Nemnda kom til at kjøretøyet var forsikringspliktig i perioden, og at klager ikke hadde sannsynliggjort andre eierforhold enn hva som fremgikk av Motorvognregisteret. Nemnda kom videre til at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret, verken som følge av klagers manglende kjennskap til rettsreglene eller klagers økonomiske situasjon.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn for kjøretøy med registreringsnummer (...).

Klager var oppført som eier av kjøretøyet i Motorvognregisteret i den aktuelle perioden.

Ifølge TFFAuto ble salgsmelding vedrørende klager sitt kjøp av kjøretøyet levert til Statens vegvesen med vedtaksdato den 7.5.21. Videre fremgår det av TFFAuto at kjøretøyet stod oppført som uforsikret frem til forsikring ble tegnet i Fremtind (heretter forsikringsselskapet) den 4.6.21.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager den 18.5.21 et gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 14.5.21 til og med 3.6.21.

Klager fremmet klage mot gebyret den 30.6.21, hvor han bl.a. gjorde rede for at han ikke var reell eier av kjøretøyet.

Klager har avvist at det er grunnlag for å legge gebyr og anført at han ikke var reell eier av kjøretøyet i den aktuelle gebyrperioden. Klager har redegjort for at det er sønnen til en avdød venn som er den reelle eieren av kjøretøyet, men at klager inngikk en avtale med sønnen om at klager skulle ha ansvaret for kjøretøyet frem til sønnen fikk førerkort. Klager står altså formelt oppført som eier av kjøretøyet, men det som fremgår av Motorvognregisteret gir ikke uttrykk for de faktiske eierforholdene.

Klager har videre anført at kjøretøyet har stått parkert på et reparasjonsverksted under hele gebyrperioden. Ettersom kjøretøyet ikke var i bruk i gebyrperioden var det heller ikke forsikringspliktig, og det er dermed ikke grunnlag for gebyrileggelse.

Klager har også anført at kjøretøyet ikke var uforsikret i den aktuelle perioden. Kjøretøyet var fortsatt forsikret av den tidligere eieren, og det er dermed ikke grunnlag for å legge gebyr.

Klager har anført det må gis dispensasjon for det ilagte gebyret da han ikke kjente til reglene om gebyr- og forsikringsplikten. Klager har redegjort for at han var i god tro om at kjøretøyet ikke var forsikringspliktig så lenge det stod parkert på reparasjonsverkstedet.

Klager har til slutt anført at gebyret må ettergis da han ikke har tilstrekkelig med økonomiske midler til å betale det ilagte gebyret.

Trafikkforsikringsforeningen har opprettholdt gebyrileggelsen og anført at klager stod oppført som eier av kjøretøyet i gebyrperioden og følgelig underlagt forsikringsplikt. Foreningen anser det ikke som sannsynliggjort at eierforholdet er et annet enn det som fremgår av Motorvognregisteret.

Foreningen har videre anført at forsikrings- og gebyrplikten opphørte da kjøretøyet ble forsikret den 4.6.21. Det at kjøretøyet ikke var kjørbart i gebyrperioden fritok ikke klager fra forsikringsplikten.

Foreningen har også anført at klager, som eier av kjøretøyet, fortsatt var underlagt forsikringsplikt selv om forsikringen fra den tidligere eieren gjelder etter forsikringsavtaleloven § 7-2, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd annet punktum.

Trafikkforsikringsforeningen har anført at det ikke er grunnlag for å ettergi gebyret på bakgrunn av klager sin manglende kjennskap til reglene i gebyrforskriften. Reglene om gebyr- og forsikringsplikten er godt beskrevet på bl.a. Statens vegvesen sine nettsider, og det må anses som innenfor klager sin kontroll å gjøre seg kjent med reglene som gjelder for eiere av kjøretøy.

Foreningen har til slutt anført at det ikke er grunnlag for å ettergi gebyret på bakgrunn av klagers økonomiske situasjon da dårlig, eller manglende betalingsevne, ikke vil kunne gi grunnlag for dispensasjon.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Nemnda drøfter først kjøretøyets eierforhold.

Gebyrforskriften § 4 andre ledd lyder slik:

Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn fra og med datoen for vedtak om eierskifte, med mindre ny eier har tegnet ny forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen.

Som man ser, er det den nye "eieren" som plikter å tegne ny forsikring. Nemnda har i flere avgjørelser gjort rede for begrepets innhold; det er den som har i alle fall de vesentligste eierbeføyelsene som i forskriftens forstand er å anse som eier. Har man både den faktiske og rettslige rådigheten over kjøretøyet, anses man som eier.

Det fremgår av Motorvognregisteret at salgsmeldingen var datert eller godkjent elektronisk av klager 7.5.21, og dette ble ført inn i registeret samme dag (vedtaksdato). Det fremgår også av registeret at selgers forsikring opphørte dagen før. Fra 7.5.21 hadde klager den rettslige rådigheten over kjøretøyet. Han var i alle fall legitimert til for eksempel å selge det videre.

Klager har forklart at bilen sto på verksted, og at avtalen med boets arving var at klager selv skulle ta bilen i bruk straks reparasjonen var ferdig. Nemnda forstår dette slik at klager fikk nøklene til bilen da salgsmeldingen ble undertegnet eller godkjent eller at dette skjedde kort tid etter slik at han selv kunne hente den på verkstedet.

Selv om det ikke nødvendigvis er sammenfall i tid mellom den rettslige og den faktiske rådigheten i dette tilfellet, er nemnda av den oppfatning at klager må anses for å ha vært eier av kjøretøyet allerede fra 7.5.21. Selgeren hadde gitt fra seg den rettslige rådigheten, og var ikke legitimert til å ta den ut av verkstedet. Sett fra klagers ståsted var brukshindringen midlertidig og kortvarig og var bare avhengig av tiden verkstedet trengte for å reparere bilen.

Nemnda er etter dette kommet til at gebyret er ilagt rett person, eieren.

Spørsmålet blir da om det er adgang til helt eller delvis å dispensere fra det ilagte gebyret.

Trafikksforsikringsforeningen kan etter bilansvarslova § 17 a andre ledd, jf. gebyrforskriften § 9 ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlåtelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9. I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttalte Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Som det fremgår av Finansdepartementets uttalelse, er det ikke noe vilkår at klager kan bebreides for at forsikring ikke ble tegnet i tide. Det avgjørende er om det forelå forhold som klageren selv kunne påvirke.

Klager har anført at han ikke visste at bilen måtte forsikres når den ikke kunne brukes; mens den sto til reparasjon på verkstedet.

Rettsvillfarelse kan i helt ekstraordinære tilfeller tenkes å kunne danne grunnlag for dispensasjon. I sivile saker kreves det at den er unnskyldelig. I Høyesteretts dom 1.12.8 (RT-2008-1665) avsnitt 30 uttalte første voterende blant annet følgende:

Den som er kjent med de faktiske omstendigheter vil oftest i det minste ha en foranledning til å undersøke, eventuelt søke råd, om mulige rettslige konsekvenser.

Nemnda har i en rekke avgjørelser redegjort for at forsikringsplikten er knyttet til registreringsreglene, og at bruk eller ikke bruk derfor er irrelevant selv om skadepotensialet normalt vil være sterkt redusert dersom kjøretøyet ikke brukes.

Klager var klar over at bilen var registrert da han undertegnet/godkjente salgsmeldingen, og han var også på det rene med at kjøretøyet var innsatt på verksted. Det lå da innenfor hans ansvar å kontakte for eksempel Statens vegvesen for å få vite om han straks pliktet å tegne egen forsikring eller om det kunne utstå til bilen var ferdig reparert.

Det er også vist til svak økonomi.

Også sviktende økonomi kan tenkes som dispensasjonsgrunn, men også her er terskelen høy fordi det forutsettes at man til enhver tid ikke påtar seg større forpliktelser enn man kan klare å betale. Det er ikke lagt frem noen dokumentasjon for klagers økonomiske forhold, og nemnda mener derfor at heller ikke dette forhold kan lede til dispensasjon fra gebyret som i dette tilfellet kun er ilagt for en del av den perioden det kunne vært ilagt gebyr for, jf. gebyrforskriften § 4 andre ledd som er gjengitt ovenfor.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).